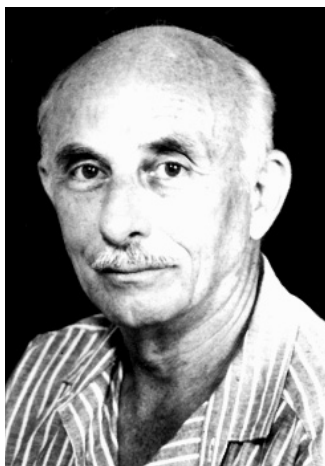

Az eltorlaszolt kapu

Minden kép egy emlék képe és – ugyanakkor – az emlék eltörlésének képe is. A tökéletes, élő – mondhatnánk szakrális – emlékezetnek ugyanis nincs szüksége képekre. A képek akkor válnak szükségessé, midőn az emlékezet kudarcot vall. A képek helyettesítik az emlékezetet, ezáltal hozzájárulván annak tulajdonképpeni kudarcához.

Golan munkái első pillantásra figuratívként hatnak, mivel ábrázolnak valamit – zárt és eltorlaszolt kapukat –, mindazonáltal egyértelmű rokonságban állnak a geometriai absztrakció hagyományával. És itt elsősorban nem alaki analógiára kell gondolni – bármily feltűnő legyen is az –, hanem olyan belső affinitásra, amely ezeket a kvázifiguratív alkotásokat a modernisztikus, geometrikus absztrakcióval összeköti. A művek mindkét esetben a torlasz leképzéseként értelmeződnek: a múltat nem lezárják, hanem zárt és hozzáférhetetlen minőségében megerősítik. Ilyen kikerülhetetlen torlaszként értelmeződik a holokauszt valós eseménye is. Olyan kollektív eseményről van itt szó, amely a személyes veszteségnek, a személyes traumának az egyetemesség dimenzióját kölcsönzi. Magának a holokausztnak már az említése is elegendő ahhoz, hogy mindennemű hamis vigaszt elnémítson. A holokauszt olyan mérvű veszteséget képvisel, amelyhez képest mindenféle típusú egyenlet aránytalan, sőt egyenesen sértő. Itt nemcsak egyetlen eltorlaszolt kapuról van szó, hanem eltorlaszolt kapuk millióiáról. Ezért festi Golan megszállottan egyik kaput a másik után. És minthogy a művész saját veszteségét csak egyetlen példaként mutatja fel a veszteségek potenciálisan végtelen sorából, egy olyan metaforát sikerült találnia, amely még a holokauszt eseményén is túlmutat – a torlaszét, amely így vagy úgy mindannyiunkat visszahozhatatlanul elválaszt múltjától.

Így lesz minden kép válaszfallá. És így ruházódik fel még a modernisztikus kép is egyszerre tartalmi, egzisztenciális dimenzióval. Golan művészi munkássága saját szubjektivitásának folytonosságvesztéséből indul ki, az identitáskeresés lezárásának lehetetlenségéből. Ám őt mindez nem a posztmodern „anything goes” önkényességének irányába hajtja, sokkal inkább arra tesz kísérletet, hogy a belső emlékezet folyamatosságának hiányát a modernista tradíció külső kontinuitásához való hűséggel ellensúlyozza – még akkor is, ha ennek eredménye nála figuratív jelleget ölt. Így tesz Golan, művészi eszközökkel, újra és újra tanúbizonyságot hűségről hiányzó emlékei iránt – éppen azért, mert immár örökké hiányozni fognak.

(Részlet Boris Groys tanulmányából)

NÉMETBŐL FORDÍTOTTA: JÓZSA BERNÁT